

(המשך מעמוד 23)

אותו הדבר נכני לגבי ההון השחור של הישראלים בחו"ל. אין שום סיבה שהון זה יחזור עתה ארצה. לכל היותר ינצלו כמה ספקרים את האווירה הסמכותית החדשה, להזיז ציאו מן המחותרת חלק כלשהו מהונם הסמוי, כדי לספקר בו בגלוי. אך גם תופעה זו לא תגיע, קרוב לוודאי, לממדים דרמאטיים.

הגברת הייצוא: בספק

ספק גדול מרחף גם על התיקות הוורודות להגברת דרמאטית של הייצוא. בעיקר בות המדיניות החדשה. בתיאוריה, פיתוח גדול (כפי שבוצע השבוע, בהסוואה של גידול), מגביר את כדאיות הייצוא. אך קיים פער בין התיאוריה הפראקטיקה. בייצוא הישראלי יש, בממוצע, 50%-60% של חומר-גלם מייובא. הפיחות מועיל רק לגבי "הערך המוסף" - אותו חלק במוצר הסופי שלא הובא ארצה. באותו חלק של הייצוא, שבו הערך המוסף הוא פחות משליש - כססטייל, יהלוי-מים, פלסטיק וכ"ו - אין חשיבות מכרעת לשינוי השערים. אם הדולר עולה, עולה גם מחיר חומר-הגלם המייובא. שיפור יחול רק לגבי אותם מוצרי ייצוא שבהם מגיע הערך המוסף לשינוי-שליש שים - אלקטרוניקה, אופנה, וסחורות שבהן חשוב המוח המקומי יותר מחומר-הגלם. קשה להניח כי תעשיות אלה יוכלו לגדול פי כמה וכמה, בצורה שתחולל שינוי מהפכני במאזן-התשלומים. מה גם שבעבר נהנו מתמי ריציית-ייצוא, שהתכסלו עתה.

עד כה קיבלו רוב הייצואנים תמריצים, שנתנו להם 15.20 ל"ל לכל דולר. השער של השבוע אינו נותן להם שום עידוד נוסף.

מוקש: תקציב הממשלה

יש עוד מוקש גדול בדרך לביצוע מדיניות "המהפך". הוא טמון בממשלה עצמה. כדי שמדיניות זו תצליח ביעדים שתציבה לעצמה - כלומר, תקטין את הביקוש, תרסן את האינפלציה, תיצור אבטלה "מבוררת" - יהיה על הממשלה לרסן קודם כל את עצמה. כי הממשלה היא הגורמת העיקרית של הורמת כספים לציבור באמצעות תקציב המדינה. ארליך הבטיח שהממשלה "תספוג" את ההתייקרויות הגובעות מן המדיניות החדש. אולם אין שמץ של סיכוי שיצליח בכך. אם ירצו מישרדי-הממשלה להישאר בתחום התקציב שנקבע להם, יצטרכו לצמצם באופן דראסטי את פעולותיהם. איהו שר מוכן לכך? זהו העתה נכנסו לממשלה שרי ד"ש. ברור עתה מדוע היה ארליך מעוניין כל-כך להכניסם במרעה זה - כי עליידי כך שיתף אותם ב"מהפך", מבלי שאנשי ד"ש יידעו מה עומד להתחולל. אונגם, המדיניות החדשה תואמת בהחלט את המגמות הסוציאלי-ליות של ד"ש. ישקמה כמיפגת-יימין מובהקת ושמומנה על-ידי כמה מגדולי המיליונרים בארץ. אך שרי ד"ש נראים מגוחכים למדי במציאות החדשה שלחוכה נקלעו. שני שרי ד"ש - ייגאל דיין עצמו וד"ר ישראל כץ - מוזהים עכשיו עם מדיניות-הרווחה. במצב החדש, לא יוכל תקציב הרווחה לגדול. להיפך, הוא יצטרך להצטמצם בפועל, גם אם תשלם הממשלה פיצוי לשכבות העניות ביותר. אין ספק ששרי ד"ש יקימו צעקה בממשלה, וידרשו להגדיל באופן משמעותי את תקציבי הרווחה.

גם מאיר עמית יתבע, בוודאי, להגדיל את תקציבי התחבורה והתיקשורת. הוא לא יסכים לצימצום דראסטי של תקציבים אלה דווקא ברגע שהוא נכנס לתפקיד. גם כל שאר שרי הממשלה יעמדו במצב דומה. יהיה לחץ כביר על ארליך לקיים בשנה השוטפת לפחות את רמת-השירותים הקיימת - דבר שיצריך תקציב נוסף גדול. לקראת השנה התקציבית הבאה יהיה לחץ כבד עוד יותר להגדיל את כל התקציבים, להעלות את שכר העובדים בשירות הממשלה, להגדיל את הסובסידיות. בראש התור יעמוד שר-הביטחון, התובע כבר עתה הגדלה משמעותית של תקציבו. ברגע שארליך ייאליץ להיכנע לתקציב פנימיים אלה, יזרמו מיניארדים של יררות לשוק, הביקוש יגדל שוב, והמדיניות החדשה תתרוקן מתוכנה.

ההימור הגדול

מעבר לכל הבעיות והסכנות, קיימת הבעיה המרכזית של המדיניות החדשה: האם תוכל הממשלה להחזיק מעמד, מבלי שהורבות במטבע-חוזן תעלמנה? כדי לשמור על שער הדולר הרצוי לממשלה, צריך בנק ישראל למכור דולארים במידה הדרושה למניעת עליית השער. גודל ההוצאה תלוי בלחץ הציבור, וברגע זה אין איש המסוגל לנחש או לנבא מה יהיה גודלו של לחץ זה בחדשים הקרובים. בידי הממשלה יש סכום לא-קטן של מטבע-חוזן. עד כה קיבלה הממשלה מדי שנה כ-3.5 מיליארד דולרים לחדש, ממקורות שונים. הדרך השאיר לה עודף שנתי של 600 מיליון דולרים. את הסכום הזה מכרה הממשלה לסקטור הפרטי, שהכניס גם הוא כ-3.5 עד 3.5 מיליארדי דולרים לשנה, אך הוציא יותר. אם תחולל הסתערות על הדולר, עלולות הרזרבות של הממשלה להידרדר במהרה. פירוש הדבר: פשיטת-רגל לאומית. אונגם, ארליך הבטיח לעצמה, כנראה, גיבוי חזק ממקורות עולמיים. יש להניח שבעת ביקורו של ארליך בארצות-הברית, ובעת ביקורו שר האוצר האמריקאי בארץ לפני שבוע, הבטיחו האמריקאים לתמוך בלירה על-ידי אספקת דולרים ככל הדרוש לשם התגברות על הסתערות הראשונה. אך זוהי תרופה זמנית בלבד. מבחינה זו אכן הימר ארליך הימור גדול. הוא משחק פוקר בכדכנה הזאומית, וגם בקאריוורה האישיית שלו. איש אינו יכול לדעת מה תהיה התוצאה.

בגין לא הבין

יש לתרגיל כולו צד אחד, החורג בהרבה מן המשמעות הכלכלית הסוציאלית. מה שקרה השבוע הגדיל בהרבה את התלות הישראלית בארצות-הברית, לפחות לעתיד הנראה-יעין. גם התיקות הוורודות ביותר לקידום העצמאות הכלכלית מתבססות על תחזיות לעתיד רחוק. בעתיד הקרוב גוברת התלות הישראלית בדולרים האמריקאיים. אולם ממשלת ישראל מנהלת בזירת החוץ והביטחון מדיניות המובילה לקראת עימות עם ארצות-הברית. מדיניות זו נושאת בחובה סכנה חמורה של מלחמה חדי-שה - שגם היא תגביר, בהכרח, את התלות הישראלית בסיוע האמריקאי. מי שמתכוון למלחמה ו/או לעימות, מוכרח להגביר את הפיקוח על המשאבים הזאומיים המצומצמים. מי שמקטין את הפיקוח הזה, מחכה ביכולתה שר ישראל לעמוד במלחמה ו/או בעימות. מנחם בגין נתן גיבוי מלא למדיניותו של ארליך - אך בגין אינו כלכלן. אינו מתעניין בכלכלה ואינו מבין בה. הוא סומך על ארליך, מה גם שארליך מגשים את אשר הבטיח הליכוד תמיד. אולם ברגע זה קיימת סתירה מוחלטת בין המדיניות הכלכלית של ארליך לבין המדיניות הזאומית של בגין. כל אחת משתי הורעות העיקריות של הממשלה פועלת כאילו האחרת אינה קיימת כלל.

שבוע בטומו
ספורט טומו

השבוע בטומו פרסי עוק מינימום הפרס הראשון 2,250,000 ל"ל (כולל העברה)

מינימום כלל הפרסים 4,000,000 ל"ל (כולל העברה)

יום המישי המועד האחרון למסירת הספמים.

עשה לך מנהג קבוע - מלא טומו בכל שבוע!

המועצה להסדר הימורים בספורט

בעל-רכב

- בעקבות המדיניות הכלכלית החדשה יכסו חברות הביטוח בישראל את הרכב המבוטח, לפי סכומי הביטוח הנקובים בפוליסות, בתוך ספת של עד 25 אחוז.
- הסדר זה נכנס לתוקפו החל מ-1 בנובמבר 1977.
- המבוטחים יקבלו מחברות הביטוח הודעות לתשלום עבור הרחבת הכיסוי.
- מבוטח אשר לא יכבד את ההודעה על תשלום התוספת לפרמיה, תישלח אליו, רכבו יהיה מבוטח רק בהתאם לערך הנקוב בפוליסה אשר תחת ידיו.

בעל רכב

שנוור על ערך נכונותך

איגוד חברת הביטוח בישראל